

עין משפט
גור מצוה

יט:

כיצד פרק שני יבמות

מסורת הש"ס

1 א מתי פירי מכלות
יבם הלכה א טמא עשין
לא טושי"א ארבעי סתין
קמי ספקי ג:

תוספות ישנים

ביארה זו תלפטה של אחת
מתן פוטרת נרתי. ומפרש
לה ואולי חנן לבעלת מאמר
לא נפטרה נרתי וא"כ הא
דקאמר ביאתה או תלפטה
של אחת מתן פוטרת נרתי
ר"ל משהיה שפיה בעלת
מתמר דהיא אשת העני
ועמדה דביאתה או תלפטה
פוטרת נרתי הו"מ מ"ג
דש"י יבם ואח"כ נולד ומ"מ
אמת הוא דלר"ש אי לא קני מאמר
לא קני אפילו מדרבנן מדקאמר לעיל
אם מאמריו של שני אינו מאמר אשת
ראשון צועל משמע דלא קני כלל:
חל"ץ בע"ה טאמר א"א נפטרה
צרתה. וא"ת ואח"כ לא דייק
מהכא מיוצא לר' אשעיה דלדידיה
כיון דהו"י זיקה כנסתה אמאי לא
נפטרה הנה ו"ל מדרבנן כדאמר
לעיל גזירה משום שמי יבמות הנאות
משני בתים חדא ומחללה וחדא
מיפטרה (א) בלא כלום:
בנסה ומה ואח"כ נולד לו אח
וב"י. הא מילתא דפשיטא
היא ולא הו"י נרץ כלל למתנייה ואר"י
דלא עשה אלא לאשעיה דהאי תנא
עירובי מערב ומי מילי כהדי הדדי
ולהכי דייק מינה דנולד ולבסוף
יבם לא פליג ר"ש מדעריב ומי להו
כהדי כנסה ומת ואח"כ נולד לו אח
דמודה בה ר"ש דאי צועל ולבסוף
יבם פליג נמי ר"ש א"כ כהדי סיפא
הוה ליה למיערבך ולא כהדי רישא
השתא א"ש דלא מומיב לר' אשעיה
מתני' דלא עריב ומי להו דלכרייתא
לעריבניהו וזהניגוהו. לא כמו
שפירש בקונטרס דאילוהו קאי
דלכנסה ומת ואח"כ נולד ודאי
לי"פ ר"ש אלא אמרי בתראי קאי (ג):
גמרינן מביאה דיבמה. דלע"ג
דמאמר אינו אלא מדרבנן
מ"מ מר מסתבר ליה דעשאוהו חכמים
כניאה ולמר מסתבר דעשאוהו
קדושין וכה"ג איכא בפ"ק דב"מ וי'
יא. (שם) דקאמר מר ליק מליאה מגט
אע"ג דלקטן לית ליה זכיה אלא מדרבנן
כדאמר' בסוף הגזוקין (גיטין פא. טז):
האי

ר"ש אומר ביאתה או הוצאתה של אחת
מהם פוטרת צרתה הל"ץ לבעלת מאמר
לא נפטרה צרה כנסה ומת ואח"כ נולד לו
אח או שנולד לו אח ואח"כ כנסה ומת
שתייהן פטורות מן החליצה ומן הייבום כנסה
ונולד לו אח ואח"כ מת שתייהן פטורות מן
החליצה ומן הייבום דברי ר"מ ור' שמעון
אומר הואיל ובא ומצאה בהיתר ולא עמדה
עליו שעה אחת באיסור מייבם לאיוו מהן
שירצה או חולץ לאיוו מהן שירצה היא בבא
דסיפא למאן קתני לה אילימא לר' מאיר קתני
לה מבדרי לא שני ליה לרבי מאיר בין יבם
ואח"כ נולד בין נולד ואח"כ יבם לעריבניהו
ולתניניהו אלא לאו רבי שמעון ובייבם ואח"כ
נולד פליג בנוולד ואחר כך יבם לא פליג ש"מ
אמר מר עמד השני לעשות מאמר ביבמתו עד
ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד
שנולד לו אח ומת ראשונה יוצאה משום
אשת אחיו שלא אחת היה בעולמו ושניה או
חולצת או מתייבמת מאי עמד וכאי לא
הספיק אי עבד עבד ואי לא עבד לא עבד
אלא עמד מודעתה ולא הספיק מודעתה אלא
בעל כרחיה ודלא כרבי דתניא "העושה
מאמר ביבמתו שלא מודעתה ר' אומר קנה
"והכ"א לא קנה מ"ט דר' גמר מביאה
דיבמה מה ביאה דיבמה בעל כרחיה אף
קדושין דיבמה בעל כרחיה ורבנן גמרי
מקדושין דלמאן מה קדושין דעלמא
מודעתה אף קדושין דיבמה מודעתה כמאי
קמיפלגי מה סבר מילי דיבמה ממילי דיבמה
הוה ליה למילף ומוי סבר מילי דקדושין
ממילי דקדושין הוה ליה למילף עשה בה
מאמר ואח"כ נולד לו אח או שנולד לו אח
ואח"כ עשה בה מאמר ומת ראשונה יוצאה
משום אשת אחיו שלא היה בעולמו ושניה
חולצת ולא מתייבמת ר"ש אומר ביאתה או
חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה ר"ש
אח"כ קאי אילימא אנוולד לו אח ואח"כ
עשה בה מאמר הא אמרת בנוולד ולבסוף
יבם לא פליג ר"ש אלא אעשה בה מאמר
ואח"כ נולד לו אח חל"ץ לבעלת מאמר לא
נפטרה צרה מ"ט משום דהוא צרה ודאי
ובעלת מאמר ספק יואין ספק מוציא מידי
ודאי יתיב רב מנשה בר זבד קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר מאי טעמא
דר"ש מ"ט דר"ש כדאמר טעמא הואיל ובא ומצאה בהיתר ולא עמדה
עליו שעה אחת באיסור אלא מאי טעמא דרבנן אמר קרא וילקחה לו
לאשה יויבמה עדיין יבומים הראשונים עליה אלא הא דתנן
יבנסה הרי היא כאשתו לכל דבר וואמר רבי יוסי בר חנינא מלמד
שגמריה

ר"ש אומר ביאתה או הוצאתה של אחת
מהם פוטרת צרתה הל"ץ לבעלת מאמר
לא נפטרה צרה כנסה ומת ואח"כ נולד לו
אח או שנולד לו אח ואח"כ כנסה ומת
שתייהן פטורות מן החליצה ומן הייבום כנסה
ונולד לו אח ואח"כ מת שתייהן פטורות מן
החליצה ומן הייבום דברי ר"מ ור' שמעון
אומר הואיל ובא ומצאה בהיתר ולא עמדה
עליו שעה אחת באיסור מייבם לאיוו מהן
שירצה או חולץ לאיוו מהן שירצה היא בבא
דסיפא למאן קתני לה אילימא לר' מאיר קתני
לה מבדרי לא שני ליה לרבי מאיר בין יבם
ואח"כ נולד בין נולד ואח"כ יבם לעריבניהו
ולתניניהו אלא לאו רבי שמעון ובייבם ואח"כ
נולד פליג בנוולד ואחר כך יבם לא פליג ש"מ
אמר מר עמד השני לעשות מאמר ביבמתו עד
ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד
שנולד לו אח ומת ראשונה יוצאה משום
אשת אחיו שלא אחת היה בעולמו ושניה או
חולצת או מתייבמת מאי עמד וכאי לא
הספיק אי עבד עבד ואי לא עבד לא עבד
אלא עמד מודעתה ולא הספיק מודעתה אלא
בעל כרחיה ודלא כרבי דתניא "העושה
מאמר ביבמתו שלא מודעתה ר' אומר קנה
"והכ"א לא קנה מ"ט דר' גמר מביאה
דיבמה מה ביאה דיבמה בעל כרחיה אף
קדושין דיבמה בעל כרחיה ורבנן גמרי
מקדושין דלמאן מה קדושין דעלמא
מודעתה אף קדושין דיבמה מודעתה כמאי
קמיפלגי מה סבר מילי דיבמה ממילי דיבמה
הוה ליה למילף ומוי סבר מילי דקדושין
ממילי דקדושין הוה ליה למילף עשה בה
מאמר ואח"כ נולד לו אח או שנולד לו אח
ואח"כ עשה בה מאמר ומת ראשונה יוצאה
משום אשת אחיו שלא היה בעולמו ושניה
חולצת ולא מתייבמת ר"ש אומר ביאתה או
חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה ר"ש
אח"כ קאי אילימא אנוולד לו אח ואח"כ
עשה בה מאמר הא אמרת בנוולד ולבסוף
יבם לא פליג ר"ש אלא אעשה בה מאמר
ואח"כ נולד לו אח חל"ץ לבעלת מאמר לא
נפטרה צרה מ"ט משום דהוא צרה ודאי
ובעלת מאמר ספק יואין ספק מוציא מידי
ודאי יתיב רב מנשה בר זבד קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר מאי טעמא
דר"ש מ"ט דר"ש כדאמר טעמא הואיל ובא ומצאה בהיתר ולא עמדה
עליו שעה אחת באיסור אלא מאי טעמא דרבנן אמר קרא וילקחה לו
לאשה יויבמה עדיין יבומים הראשונים עליה אלא הא דתנן
יבנסה הרי היא כאשתו לכל דבר וואמר רבי יוסי בר חנינא מלמד
שגמריה

א) קדושין מה... (ב) וילקח
לת פסחים טו ע"ו מא:
חולין י. א) (ג) ויבין מוספת
לעיל ח: מ' דהיי"א ייבמה,
ד) וילקח לת מבינות פ: א.)
ה) לעיל ח: לקמן לע.
ו) מבינות פ: א) (ז) ויבין,
ח) (ז) ויבין פ: א.) (ח) ויל
יאפילו רש"י, ט) ויל דלי
זיקה רש"י, י)

תורה אור השלם

1. כי ישבו אחים יחדו
ומת אחד מהם וכן אין
לו לא תהיה אשת המת
הנמצא לאיש נר יבמה
יבא עליה ולקחה לו
לאשה ויבמה:
דברים כה ה

הגהות הב"ח

א) יבם דיה חנן ופי'
כלל כלום. יבם כ"ח שלא
יבא לתהיר אשת אחיו
שלא היה בעולמו:
א) דיה לעריבניהו ופי'
תנאי קאי בדפי' הס"ד:

מוסף רש"י

העושה מאמר ביבמתו
שלא מדעתה. בעל
כרחיה. אם זיק לא ספק
ואמר לה הרי את מקודשת
לי. רבי אומר. כשאר
מאמר. להיות נרתי נט'
למאמר זה אם לא חלוקן
לה ועודין מה'.

נולד הוא דשריא אבל נולד ולבסוף יבם אסורה
קאי: הו"א לר"ש. וזוקה לייבם דאי מאמר קני
תרווייהו חזו דהו"י ליה יבם ולבסוף נולד ופי'
מאמר לא קני שניה חו"א
דלאו לר"ש ערוה היא ובעלת מאמר ספק
זוקה לייבם דהו"י ליה לר"ש ערוה היא
ולבסוף נולד ופי' קמיימת חו"א
ליבומי ופי' לאו קנין גמור הוא
בתרייתא שריא דלאו לר"ש ערוה
היא דקנין מקצת במאמר לית ליה
לר"ש ובסיפא אשמעינן דייבם ולבסוף
נמי